

Pilegrimsleden i Bærum

Kulturminnene som blir presentert på kommunens hjemmesider i 2004 dreier seg om veier. Folk har til alle tider foretatt ferder over kortere eller lengre strekninger, over jorder, gjennom skoger, over vann til fots, på hesterygg, i kjøretøy av alle slag. Spor etter ferdseien finner vi på kryss og tvers i kommunen.

I 1997 ble det åpnet en vandrerrute langs den gamle pilegrimsveien mellom Oslo og Trondheim. Med den kan folk følge veifarene middelalderens pilegrimer brukte til Hellig Olavs skrin i Nidaros. Leden er lagt langs dokumenterte veifar der disse har latt seg bruke. Noen steder følger leden nyere, eksisterende vei, andre steder har det vært behov for å opparbeide nye traséer.

Pilegrimsleden begynner ved ruinene etter Mariakirken i Gamlebyen i Oslo og kommer inn i Bærum ved Lysaker. Gjennom Bærum følger ruten biskop Jens Nilssøn beskriver fra sin visitasreise i 1594 til middelalderkirken på Bønsnes. Kirken er knyttet til Hellig Olav, som vokste opp hos kong Sigurd Syr på Ringerike. Fra Bønsnes går Pilegrimsleden videre via Toten, Gudbrandsdalen og Dovre. Leden går gjennom syv fylker og 29 kommuner og er merket med stolper og spesielt skiltet ved kulturminner.

Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning står bak Pilegrimsleden etter oppdrag fra Miljøverndepartementet. I de syv årene som er gått siden hovedleden ble merket, har mange vandret kortere eller lengre strekninger av den. Det finnes flere merkete pilegrimsveier til Trondheim, alle med egne hefter med kart.

Vi har delt inn Pilegrimsleden i Bærum i tre. Her omtales pilegrimsleden fra Faabro ved Oslogrensen til Haslum kirke. I juli beskriver vi traséen videre fra Haslum kirke gjennom Bærumsmarka og ned i Lommedalen til Hellerud. I august følger vi leden fra Hellerud via Øvre Jonsrud til Amtsbroen mellom Bærum og Hole kommuner på fylkesgrensen mellom Bærum og Buskerud.

Pilegrimsleden fra Faabro over Lysakerelven til Haslum kirke - Østre del

Faabro er det eldste kjente brostedet over Lysakerelva, eller Faad som den het i middelalderen. Leden fortsetter derfra opp Vollsveien og inn i Peder Ankers vei ved minnesmerket over falne i 2. verdenskrig, videre Skogveien og Jarstien til Jarveien forbi Jar gård som har ligget der siden jernalderen. Bygningsmiljøet er fra 1600- 1700- og 1800-tallet. Leden er merket videre opp Vollsveien til Birkelundsveien og gjennom Grav gård med stabbur fra 1662 og hovedbygning og bryggerhus fra 1805. Steinerskolen holder til her i dag. Det er registrert flere kalbrudd på Hosle og husmannsplassnavnet Ommen på Hosle vitner om kalkbrenning, men bruket er revet. Fram til de tre Hoslegårdene med bygninger fra 1700-, 1800- og 1900-tallet går leden gjennom villastrøk. Fra Hoslegårdene fører den ganske godt bevarte delen av den gamle kirkeveien; Hoslegata (også kalt bispeveien), fram til middelalderkirken. Fra Hoslegata er det utsyn til det åpne jordbrukslandskapet omkring Øverland-, Haug-, Hosle- og Haslumgårdene. Dette er det ene av Bærum fem prioriterte, geografiske områder i kulturvernplanen hvor kriteriene er helhetspreg med samspill mellom gårdsmiljøer og kulturlandskap.

Haslum kirke er et romansk kirkebygg i stein fra siste halvdel av 1100-tallet som ble ombygget til korskirke ca hundre år senere. Kirkeklokken skal også være fra 1200-tallet. Altertavle og prekestol i renessansestil er fra første halvdel av 1600-tallet. Den barokke døpefonten er fra 1736, lysekronen fra 1714. En planke med drageornamentikk som ble funnet på kirkeloftet under restaurering, er murt inn over sydportalen. Vi kjenner ikke til hvor den har vært brukt tidligere. En kopi av en Mariafigur fra 1200-tallet står i kirken, mens originalen befinner seg i Oldsaksamlingen. Det finnes to kopier av middelalderske lysekroner i jern. Takmaleriet er av Axel Revold 1924.

Karin Solberg, Liv Frøysaa Moe